

DZIENNIK URZĘDOWY NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Warszawa, dnia 29 października 2007 r.

Nr 14

TREŚĆ:

Poz.:

ZARZĄDZENIE

28 – nr 19/2007 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 24 października 2007 r. w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki 615

28**ZARZĄDZENIE NR 19/2007****Prezesa Narodowego Banku Polskiego**

z dnia 24 października 2007 r.

w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki

Na podstawie art. 68 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775 oraz z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I**PRZEPISY OGÓLNE**

§ 1. 1. Użyte w zarządzeniu określenia oznaczają:

- 1) waluta polska – znaki pieniężne (banknoty i monety) w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 141, poz. 1178, z 2003 r. Nr 228, poz. 2260, z 2004 r. Nr 91, poz. 870 i Nr 173, poz. 1808, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 oraz z 2007 r. Nr 61, poz. 410);
- 2) waluty obce – znaki pieniężne (banknoty i monety) w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 141, poz. 1178, z 2003 r. Nr 228, poz. 2260, z 2004 r. Nr 91, poz. 870 i Nr 173, poz. 1808, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 oraz z 2007 r. Nr 61, poz. 410);
- 3) sortery – urządzenia służące do przeliczania i sortowania banknotów lub monet oraz równoczesnego sprawdzania ich autentyczności;

- 4) sortery działające w cyklu zamkniętym – sortery dokonujące formowania wiązek lub półwiązek banknotów, bez ingerencji pracowników obsługujących sorter;
- 5) zamiana znaków pieniężnych – zamiana znaków pieniężnych nadających się do obiegu jednej wartości nominalnej na znaki pieniężne o tej samej lub innej wartości nominalnej;
- 6) wymiana znaków pieniężnych – wymiana znaków pieniężnych nienadających się do obiegu wskutek zużycia lub uszkodzenia lub wycofanych z obiegu na podstawie odrębnych przepisów na znaki pieniężne nadające się do obiegu.

2. Przepisy zarządzenia stosuje się odpowiednio do Narodowego Banku Polskiego, zwanego dalej „NBP”, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej.

§ 2. 1. Banki, oddziały banków zagranicznych i oddziały instytucji kredytowych, zwane dalej „bankami”, są obowiązane przeliczać i sortować banknoty i monety pochodzące z wpłat gotówkowych, zamiany i pobrane z innego banku oraz przeliczać banknoty i monety pochodzące z wymiany w sposób określony w zarządzeniu, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej.

2. Przeliczanie, sortowanie, pakowanie banknotów i monet, o których mowa w ust. 1, oraz wykonywanie czynności związanych z pobieraniem i odprowadzaniem tych znaków przez banki odbywa się w obecności drugiego pracownika, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Obecność drugiego pracownika nie jest wymagana w przypadku:

- 1) gdy przebieg czynności, o których mowa w ust. 2, podlega monitorowaniu i rejestrowaniu;

- 2) czynności wykonywanych w kasie banku;
- 3) czynności wykonywanych przez osoby pobierające lub odprowadzające znaki pieniężne w imieniu banku, o ile przepisy wewnętrzne banku tak stanowią.

§ 3. 1. Banki ustalają w umowach warunki pobierania i odprowadzania waluty polskiej i walut obcych oraz stosowania dodatkowych informacji na opaskach, rulonach i przywieszkach.

2. NBP lub w jego imieniu oddział okręgowy NBP zawiera umowy, o których mowa w ust. 1, z bankiem lub działającą w jego imieniu jednostką organizacyjną tego banku.

§ 4. 1. Banki organizują transporty waluty polskiej i walut obcych we własnym zakresie.

2. Zasady wykonywania transportu i jego ochrony regulują odrębne przepisy.

§ 5. Banki zaopatrują się w worki przesyłkowe, worki zbiorcze, woreczki jednostkowe i inne opakowania oraz ich oznaczenia we własnym zakresie.

DZIAŁ II WALUTA POLSKA

Rozdział 1

Sposób i tryb przeliczania i sortowania banknotów i monet

§ 6. 1. Przeliczanie banknotów i monet polega na ustaleniu ich liczby i wartości nominalnej oraz sprawdzeniu ich autentyczności.

2. Sortowanie banknotów i monet polega na oddzieleniu banknotów i monet nadających się do obiegu od banknotów i monet, które wskutek zużycia lub uszkodzenia nie nadają się do obiegu.

3. Podczas sortowania banknoty pozaginane rozprostowuje się, a banknoty przedarte podkleja się jednostronnie od strony odwrotnej banknotu, z wyjątkiem banknotów przeliczonych przez sorter.

4. Do banknotów nienadających się do obiegu zalicza się w szczególności banknoty postrzępione, naddarte, przedarte, podklejone, nadmiernie zabrudzone, poplamione lub uszkodzone w inny sposób.

5. Do monet nienadających się do obiegu zalicza się w szczególności monety zanieczyszczone w sposób zmieniający ich barwę, skorodowane, wytarte lub uszkodzone w inny sposób.

6. Banki nie mają obowiązku sortowania znaków pieniężnych w opakowaniach sformowanych przez producenta lub NBP.

7. Zasady i tryb wymiany znaków pieniężnych, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej regulują odrębne przepisy.

§ 7. Przeliczanie i sortowanie banknotów i monet wykonywane jest ręcznie lub przy użyciu sortera.

§ 8. 1. W przypadku przeliczania banknotów z półwiązki lub wiązki pozostawia się folię, w którą zapakowana była półwiązka lub wiązka oraz opaskę zdjętą z dowolnej paczki banknotów danej półwiązki lub wiązki, a pozostałe opa-

ski niszczy się przez przedarcie lub przecięcie co najmniej na dwie części. Po stwierdzeniu zgodności liczby, wartości nominalnej i autentyczności banknotów w półwiązce lub wiązce, pozostawioną folię i opaskę niszczy się przez przedarcie lub przecięcie co najmniej na dwie części.

2. W przypadku przeliczania banknotów z paczek nie-wchodzących w skład półwiązki lub wiązki, pozostawia się opaskę zdjętą z danej paczki do czasu stwierdzenia zgodności liczby, wartości nominalnej i autentyczności banknotów w tej paczce, a następnie opaskę niszczy się w sposób określony w ust. 1.

§ 9. W przypadku przeliczania monet z rulonów, saszetek lub woreczków jednostkowych zawierających monety luzem, opakowanie rulonu, saszetki lub przywieszki z woreczka jednostkowego pozostawia się do czasu stwierdzenia zgodności liczby, wartości nominalnej i autentyczności monet w rulonie, saszetce lub woreczku jednostkowym, a następnie niszczy się je w sposób określony w § 8 ust. 1.

Rozdział 2

Sposób i tryb pakowania i oznaczania opakowań banknotów

§ 10. 1. Formowanie paczki banknotów polega na ułożeniu 100 banknotów tej samej wartości nominalnej, przednią stroną, na której zamieszczona jest numeracja i podpisy w ten sposób, aby zamieszczone na banknocie oznaczenie dla niewidomych znajdowało się w lewym dolnym rogu paczki oraz nałożeniu na banknoty opaski w ten sposób, aby drukowany na niej tekst zwrócony był dołem w kierunku prawej strony banknotów.

2. Paczkę banknotów formuje się odrębnie z banknotów nadających się do obiegu, nienadających się do obiegu lub wycofanych z obiegu na podstawie odrębnych przepisów.

3. Wzór opaski nakładanej na banknoty nadające się do obiegu stanowi załącznik nr 1 do zarządzenia.

4. Na banknoty nienadające się do obiegu nakłada się opaskę, o której mowa w ust. 3, z tym że na przedniej stronie opaski dodatkowo zamieszcza się literę „Z”.

5. Na banknoty wycofane z obiegu na podstawie odrębnych przepisów nakłada się opaskę bez nadruków, o szerokości od 25 mm do 40 mm, na której zamieszcza się odręcznie niebieskim tuszem lub atramentem informacje określające liczbę banknotów, ich wartość nominalną oraz łączną wartość banknotów w paczce wyrażoną w starych i nowych złotych.

6. W przypadku ręcznego formowania paczki banknotów opaska nakładana jest na lewym brzegu banknotów.

7. W przypadku formowania paczki banknotów przy użyciu sortera lub urządzenia opaskującego opaska nakładana jest w miejscu właściwym dla tych urządzeń.

§ 11. 1. Na dowód, że sformowana paczka banknotów zawiera 100 autentycznych, przeliczonych ręcznie banknotów danej wartości nominalnej, pracownik ręcznie formujący paczkę składa podpis niebieskim tuszem lub atramentem na przedniej stronie opaski i zamieszcza na niej odbitkę pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku oraz datę sformowania paczki.

2. W przypadku formowania paczki z banknotów, o których mowa w ust. 1, przy użyciu urządzenia opaskującego, podpis pracownika może być zastąpiony jego identyfikatorem zamieszczanym automatycznie przez to urządzenie wraz z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku i datą sformowania paczki.

3. W przypadku formowania paczki banknotów przy użyciu sortera na opasce zamieszczany jest automatycznie identyfikator pracownika lub zespołu pracowników wraz z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku i datą sformowania paczki.

4. W przypadku formowania paczki z banknotów przeliczonych przez sorter, pracownik formujący paczkę ręcznie lub przy użyciu urządzenia opaskującego obok podpisu lub identyfikatora zamieszcza na opasce dodatkowo literę „M”.

§ 12. 1. Formowanie wiązki banknotów polega na ułożeniu 10 paczek banknotów tej samej wartości nominalnej w ten sposób, aby wszystkie opaski znajdowały się jedna nad drugą i zapakowaniu tych paczek w folię przy użyciu urządzeń foliujących, z tym że zastosowana folia i technologia pakowania powinny zapewniać trwałość opakowania.

2. Wiązkę banknotów formuje się odrębnie z paczek banknotów nadających się do obiegu, z paczek banknotów nienadających się do obiegu lub z paczek banknotów wycofanych z obiegu na podstawie odrębnych przepisów.

3. Dopuszcza się formowanie półwiązki zawierającej 5 paczek banknotów tej samej wartości nominalnej, w sposób określony w ust. 1 i 2.

§ 13. 1. Formowanie wiązki lub półwiązki banknotów dokonywane jest ręcznie lub przy użyciu sortera działającego w cyklu zamkniętym.

2. Ręcznego formowania wiązki lub półwiązki dokonuje:

- 1) pracownik, który ręcznie bądź przy użyciu sortera lub urządzenia opaskującego, sformował wszystkie paczki banknotów wchodzące w skład danej wiązki lub półwiązki;
- 2) jeden z pracowników wchodzących w skład zespołu pracowników obsługujących urządzenie, o których mowa w pkt 1, przy użyciu których sformowane zostały wszystkie paczki banknotów wchodzące w skład danej wiązki lub półwiązki.

3. Ręcznego formowania wiązki lub półwiązki z paczek banknotów sformowanych przez jednego pracownika lub jeden zespół pracowników, o których mowa w ust. 2, może dokonać inny pracownik, pod warunkiem że przed sformowaniem wiązki lub półwiązki pracownik ten sprawdzi zgodność liczby banknotów we wszystkich paczkach wchodzących w skład danej wiązki lub półwiązki i na dowód zgodności złoży podpis czerwonym tuszem lub atramentem na przedniej stronie opasek sprawdzonych paczek banknotów.

4. Na dowód, że sformowana wiązka zawiera 10 paczek banknotów danej wartości nominalnej, a sformowana półwiązka zawiera 5 paczek banknotów danej wartości nominalnej, pracownik formujący wiązki lub półwiązki zamieszcza na etykiecie naklejonej w sposób trwały na folii, nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku, datę sformowania wiązki lub półwiązki oraz składu podpis:

1) niebieskim tuszem lub atramentem, w przypadku określonym w ust. 2;

2) czerwonym tuszem lub atramentem, w przypadku określonym w ust. 3.

5. Dopuszcza się zamieszczenie podpisu oraz informacji, o których mowa w ust. 4, przez zastosowanie innej technologii oznaczania folii, zapewniającej trwałość opakowania i zamieszczonych na nim informacji.

6. Nie wymaga się zamieszczania podpisu i informacji, o których mowa w ust. 4, na opakowaniach wiązek lub półwiązki sformowanych przy użyciu sortera działającego w cyklu zamkniętym.

7. Dla wewnętrznych potrzeb jednostek organizacyjnych tego samego banku oraz w obrocie między tymi jednostkami, o ile przepisy wewnętrzne banku tak stanowią, dopuszcza się:

1) formowanie wiązki lub półwiązki z paczek banknotów sformowanych przez różnych pracowników, pod warunkiem, że pracownik formujący wiązki lub półwiązki wykona czynności, o których mowa w ust. 3 i 4;

2) pakowanie wiązki, półwiązki, paczki lub dowolnej liczby banknotów w torebki z przezroczystej folii bez użycia urządzeń foliujących, przy czym zastosowana folia i technologia pakowania powinny zapewniać trwałość opakowania i zamieszczonego na nim podpisu oraz informacji, o których mowa w ust. 4.

§ 14. 1. Wiązki, półwiązki lub łącznie wiązki i półwiązki banknotów umieszcza się w worku przesyłkowym, wykonanym z tkaniny, o wymiarach 50 cm x 80 cm.

2. Worek przesyłkowy formuje się odrębnie dla banknotów nadających się do obiegu i odrębnie dla banknotów nienadających się do obiegu.

3. Formowanie worka przesyłkowego polega na:

- 1) umieszczeniu w worku:
 - a) wiązek, półwiązki lub łącznie wiązek i półwiązki zawierających w sumie 20 000 sztuk banknotów tej samej wartości nominalnej,
 - b) zestawienia zawartości worka, w którym zamieszcza się informacje określające liczbę banknotów w worku i ich wartość nominalną, datę sformowania worka, odbitkę pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku oraz podpis pracownika lub podpisy pracowników formujących worek i odpowiadających za jego zawartość;
- 2) zabezpieczeniu i oznaczeniu worka w sposób określony w § 15.

4. Na dowód, że worek przesyłkowy zawiera wiązki, półwiązki lub łącznie wiązki i półwiązki banknotów w liczbie i wartości nominalnej, zgodnej z informacjami zamieszczonymi w zestawieniu zawartości worka i na przywieszce do worka, której wzór stanowi odpowiednio załącznik nr 2 lub 3 do zarządzenia, pracownik lub pracownicy formujący worek i odpowiadający za jego zawartość składają podpisy niebieskim tuszem lub atramentem na przywieszce oraz zamieszcza odbitkę pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku i datę sformowania worka.

§ 15. 1. Worek przesyłkowy bez kapsli zabezpiecza się i oznacza przez:

- 1) trzykrotne owinięcie sznurkiem fałd worka, ich przeszywanie i zaciśnięcie węzłów;
- 2) założenie przywieszki i ponowne zaciśnięcie węzłów;
- 3) założenie i zaciśnięcie plomby z metalu lub z tworzywa sztucznego, na której po jednej stronie zostaje odcisnięty symbol wyróżniający bank, a po drugiej stronie numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku.

2. Worek przesyłkowy z kapslami zabezpiecza się i oznacza przez:

- 1) jednokrotne przeciągnięcie sznurka przez wszystkie kapsle i zaciśnięcie węzłów;
- 2) trzykrotne owinięcie sznurkiem fałd worka, bez ich przeszywania, zaciśnięcie węzłów, założenie przywieszki i ponowne zaciśnięcie węzłów;
- 3) założenie i zaciśnięcie na obu węzłach plomb, o których mowa w ust. 1 pkt 3.

3. Dopuszcza się zabezpieczenie worków, o których mowa w ust. 1 i 2, przy użyciu plomb samozaciskających, wykonanych z tworzywa sztucznego, zawierających nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku oraz indywidualny numer plomby, pod warunkiem, że konstrukcja i stopień zaciśnięcia plomb uniemożliwi otwarcie worka bez ich naruszenia.

§ 16. 1. Dopuszcza się formowanie worka przesyłkowego, w którym umieszcza się wiązki, półwiązki lub łącznie wiązki i półwiązki zawierające banknoty:

- 1) tej samej wartości nominalnej w liczbie mniejszej niż 20 000 sztuk;
- 2) o różnej wartości nominalnej w liczbie równej lub mniejszej niż 20 000 sztuk.

2. Do worka przesyłkowego, o którym mowa w ust. 1, zakłada się przywieszkę bez nadruku, na której zamieszcza się:

- 1) symbol oznaczający liczbę tysięcy sztuk banknotów danej wartości nominalnej, sformowanych w wiązki lub półwiązki;
- 2) symbol oznaczający wartość nominalną banknotów, o którym mowa w załączniku nr 2 i 3 do zarządzenia;
- 3) odbitkę pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku i datę sformowania worka;
- 4) podpis pracownika lub podpisy pracowników formujących worki i odpowiadających za jego zawartość;
- 5) literę „Z” w przypadku worka z banknotami nienadającymi się do obiegu lub literę „W” w przypadku worka z banknotami wycofanymi z obiegu na podstawie odrębnych przepisów.

3. NBP formuje worek przesyłkowy zawierający opakowania banknotów kolekcjonerskich lub worek zbiorczy zawierający opakowania monet kolekcjonerskich, sformowane przez producenta, który zabezpiecza i oznacza w sposób określony w § 15, z tym że zakłada przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 4 do zarządzenia.

Rozdział 3

Opakowania banknotów sformowane przez producenta

§ 17. 1. Opakowania banknotów sformowane przez producenta stanowią:

- 1) wiązka zawierająca 10 paczek, na które nałożona jest papierowa banderola z nadrukami w kolorach określonych w załączniku nr 1 do zarządzenia i zapakowanych w przezroczystą folię z naklejoną etykietą zawierającą w szczególności następujące informacje: liczbę banknotów, wartość nominalną oraz łączną wartość banknotów w wiązce;
- 2) wiązka zawierająca 10 paczek zapakowanych w przezroczystą folię, gdzie każde 5 paczek banknotów owiniętych jest paskiem z przezroczystej folii, na którym naklejona jest etykieta zawierająca informacje, o których mowa w pkt 1, z tym że 5 pierwszych paczek banknotów w wiązce ułożonych jest opaskami w lewą stronę, a 5 następnych paczek banknotów w prawą stronę wiązki;
- 3) pudło kartonowe zawierające 50 wiązek, obwiązane taśmą i opieczątowane znakiem producenta; pudło oznaczone jest literami A, B, C, D lub E, które oznaczają wartości nominalne: A – 10 złotych, B – 20 złotych, C – 50 złotych, D – 100 złotych, E – 200 złotych.

2. Opakowanie banknotów kolekcjonerskich sformowane przez producenta stanowi zafoliowane pudełko kartonowe zawierające banknoty w obwolutach, na którym znajdują się w szczególności następujące informacje: liczba banknotów, wartość nominalna, łączna wartość banknotów w pudełku i temat banknotów.

§ 18. Banknoty w opakowaniach, o których mowa w § 17, przed wydaniem kasom należy przeliczyć.

Rozdział 4

Sposób i tryb pakowania i oznaczania opakowań monet

§ 19. Z monet nadających się do obiegu, tej samej wartości nominalnej i tego samego stopu, formuje się rulony, pakiety i woreczki jednostkowe, a z monet nienadających się do obiegu lub wycofanych z obiegu na podstawie odrębnych przepisów formuje się woreczki jednostkowe.

§ 20. 1. Formowanie rulonu polega na ułożeniu 50 monet w ten sposób, aby ich powierzchnie stykały się i zapakowaniu ich w papier rulonowy, którego wzór stanowi załącznik nr 5 do zarządzenia.

2. Na dowód, że rulon zawiera 50 autentycznych monet danej wartości nominalnej, pracownik formujący rulon składa na nim podpis niebieskim tuszem lub atramentem oraz zamieszcza odbitkę pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku i datę sformowania rulonu, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. W przypadku formowania rulonu przy użyciu urządzenia rolującego, podpis pracownika może być zastąpiony jego identyfikatorem lub identyfikatorem zespołu pracowników, który wraz z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku i datą sformowania rulonu zamieszczany jest automatycznie przez to urządzenie.

21. 1. Formowanie pakietu polega na zapakowaniu 10 rulonów monet tej samej wartości nominalnej i tego samego stopu w przezroczystą folię termokurczliwą lub próżniowo

przy użyciu urządzenia foliującego, z tym że przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 6 do zarządzenia, umieszcza się pod folią w sposób uniemożliwiający jej wyjęcie bez naruszenia opakowania.

2. Przed zapakowaniem rulonów w folię, pracownik lub jeden z pracowników wchodzących w skład zespołu formującego pakiet składa podpis niebieskim tuszem lub atramentem na przywieszce na dowód, że pakiet zawiera monety w liczbie i wartości nominalnej określonej na przywieszce oraz zamieszcza odbitkę pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku i datę sformowania pakietu.

§ 22. Monety luzem lub w rulonach umieszcza się w woreczku jednostkowym wykonanym z tkaniny o wymiarach:

- 1) 14 cm x 20 cm w przypadku monet o wartości nominalnej od 1 grosza do 20 groszy;
- 2) 18 cm x 32,5 cm w przypadku monet o wartości nominalnej od 50 groszy do 5 złotych.

§ 23. 1. Woreczek jednostkowy formuje się odrębnie dla monet nadających się do obiegu, nienadających się do obiegu lub wycofanych z obiegu na podstawie odrębnych przepisów.

2. Formowanie woreczka jednostkowego polega na:

1) umieszczeniu w woreczku:

- a) 500 monet nadających się do obiegu luzem lub w rulonach,
 - b) 50 monet nienadających się do obiegu luzem lub wielokrotność tej liczby, tej samej wartości nominalnej i tego samego stopu,
 - c) 100 monet wycofanych z obiegu na podstawie odrębnych przepisów luzem lub wielokrotność tej liczby, tej samej wartości nominalnej i tego samego stopu, z tym że łączna wartość monet w woreczku powinna wynosić 100 starych złotych lub wielokrotność tej kwoty;
- 2) zabezpieczeniu i oznaczeniu woreczka w sposób określony w § 15 ust. 1 i 3, z tym że do woreczka zawierającego monety:
- a) nadające się do obiegu zakłada się przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 6 do zarządzenia,
 - b) nienadające się do obiegu zakłada się przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 7 do zarządzenia,
 - c) wycofane z obiegu na podstawie odrębnych przepisów zakłada się przywieszkę bez nadruku, pod warunkiem zamieszczenia na niej informacji określających liczbę monet, ich wartość nominalną, łączną wartość monet w woreczku wyrażoną w starych i nowych złotych oraz litery „W”.

3. Woreczka jednostkowego zawierającego monety przeznaczone na potrzeby własne jednostki organizacyjnej banku nie przeszywa się i nie plombuje.

4. Na dowód, że woreczek jednostkowy zawiera monety w liczbie i wartości nominalnej określonej na przywieszce pracownik formujący woreczek składa podpis niebieskim tuszem lub atramentem na przywieszce oraz zamieszcza odbitkę pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku i datę sformowania woreczka.

§ 24. 1. Dopuszcza się możliwość umieszczania monet w woreczku jednostkowym wykonanym z przezroczystej folii, który w celu zamknięcia jest zgrzewany, przy czym zastosowana folia oraz technologia zgrzewania powinny zapewniać trwałość opakowania.

2. Przed zamknięciem woreczka umieszcza się w nim przywieszkę, o której mowa w § 23 ust. 2 pkt 2, lub woreczek można oznaczyć w inny sposób, pod warunkiem zamieszczenia wszystkich informacji wymaganych na przywieszce.

§ 25. 1. Woreczki jednostkowe lub pakiety zawierające monety tej samej wartości nominalnej umieszcza się w worku zbiorczym wykonanym z tkaniny, o wymiarach 35 cm x 50 cm.

2. Worek zbiorczy formuje się odrębnie dla monet nadających się do obiegu, nienadających się do obiegu lub wycofanych z obiegu na podstawie odrębnych przepisów.

3. Formowanie worka zbiorczego z monetami polega na:

1) umieszczeniu w worku:

- a) woreczków jednostkowych lub pakietów z monetami nadającymi się do obiegu w liczbie określonej w załączniku nr 8 do zarządzenia, woreczków jednostkowych z monetami nienadającymi się do obiegu lub woreczków jednostkowych z monetami wycofanymi z obiegu na podstawie odrębnych przepisów w dowolnej liczbie,
- b) zestawienia zawartości worka, w którym zamieszcza się informacje określające liczbę monet w worku, ich wartość nominalną, datę sformowania worka i odbitkę pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku oraz podpis pracownika lub podpisy pracowników formujących worek i odpowiadających za jego zawartość;

2) zabezpieczeniu i oznaczeniu worka w sposób określony w § 15, z tym że do worka zawierającego monety:

- a) nadające się do obiegu zakłada się przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 9 do zarządzenia,
- b) nienadające się do obiegu zakłada się przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 10 do zarządzenia,
- c) wycofane z obiegu na podstawie odrębnych przepisów zakłada się przywieszkę bez nadruku, pod warunkiem zamieszczenia na niej informacji określających liczbę monet, ich wartość nominalną, łączną wartość monet w worku wyrażoną w starych i nowych złotych oraz litery „W”.

4. Na dowód, że worek zbiorczy zawiera woreczki jednostkowe lub pakiety monet w liczbie i wartości nominalnej, zgodnej z informacjami zamieszczonymi w zestawieniu zawartości worka i na przywieszce do worka, pracownik lub pracownicy formujący worek i odpowiadający za jego zawartość składają podpisy niebieskim tuszem lub atramentem na przywieszce oraz zamieszcza odbitkę pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku i datę sformowania worka.

§ 26. W obrocie między jednostkami organizacyjnymi tego samego banku dopuszcza się pakowanie monet w liczbie innej niż określona w § 23 ust. 2 pkt 1, o ile przepisy wewnętrzne banku tak stanowią.

Rozdział 5

Opakowania monet sformowane przez producenta

§ 27. 1. Opakowania monet sformowane przez producenta stanowią:

- 1) saszetka wykonana z przezroczystej folii zawierająca, z zastrzeżeniem ust. 2, 100 monet jednej wartości nominalnej, na której zamieszczone są w szczególności następujące informacje: wartość nominalna monet, liczba monet, łączna wartość monet w saszetce;
- 2) worek zbiorczy, przesyty dwukrotnie, zawierający saszetki, do którego przyszyta jest przywieszka, której wzór stanowi załącznik nr 11 do zarządzenia;
- 3) pudło kartonowe zawierające 20 worków zbiorczych, obwiązane taśmą, zabezpieczone dwiema plombami i opatrzone etykietą zawierającą w szczególności następujące informacje: liczba worków zbiorczych w pudle, liczba monet w worku zbiorczym, wartość nominalna monet oraz łączna wartość monet w pudle.

2. Saszetka z monetami o wartości nominalnej 2 złote wykonanymi ze stopu Nordic Gold zawiera 50 monet.

3. Opakowanie monet kolekcjonerskich sformowane przez producenta stanowi zafoliowane pudełko kartonowe zawierające monety srebrne lub złote w plastikowych kapsułkach, na którym znajdują się w szczególności następujące informacje: liczba monet, wartość nominalna, łączna wartość monet w pudełku, próba srebra lub złota i temat monety.

4. Liczba i łączna wartość monet poszczególnych wartości nominalnych w saszetkach i workach zbiorczych określone są w załączniku nr 12 do zarządzenia.

§ 28. Monety w saszetkach można wyplacać w kasie banku bez przeliczenia.

Rozdział 6

Pobieranie i odprowadzanie banknotów i monet

§ 29. 1. Pobieranie i odprowadzanie banknotów i monet przez jednostki organizacyjne banków dokonywane jest w workach przesyłkowych z banknotami oraz w workach zbiorczych z monetami, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Worek przesyłkowy zawiera co najmniej półwiązkę banknotów nadających się do obiegu lub półwiązkę banknotów nienadających się do obiegu lub paczkę banknotów wycofanych z obiegu na podstawie odrębnych przepisów pod warunkiem, że paczka banknotów będzie zapakowana w przezroczystą folię lub w torebkę z przezroczystej folii, przy czym zastosowana folia i technologia pakowania powinny zapewniać trwałość opakowania.

3. Dopuszcza się możliwość odprowadzania przez jednostki organizacyjne banków do oddziału okręgowego NBP półwiązek banknotów o wartościach nominalnych 200 złotych, 100 złotych i 50 złotych oraz pobieranie z oddziału okręgowego NBP półwiązek banknotów o wartości nominalnej 200 złotych.

4. Dopuszcza się pobieranie i odprowadzanie wiązek, półwiązek lub łącznie wiązek i półwiązek banknotów w worku zbiorczym pod warunkiem, że ich liczba umożliwi utworzenie fałd pozwalających na zawiązanie worka,

do którego zakłada się przywieszkę, o której mowa w § 16 ust. 2.

5. Worek zbiorczy z monetami nadającymi się do obiegu zawiera woreczki jednostkowe lub pakiety w liczbie i wartości określonej w załączniku nr 8 do zarządzenia.

6. Worek zbiorczy z monetami nienadającymi się do obiegu lub z monetami wycofanymi z obiegu na podstawie odrębnych przepisów zawiera co najmniej jeden woreczek jednostkowy.

7. W obrocie między jednostkami organizacyjnymi tego samego banku, o ile przepisy wewnętrzne banku tak stanowią oraz w obrocie między bankami, o ile umowy, o których mowa w § 3 tak stanowią, dopuszcza się umieszczenie mniejszej liczby banknotów w workach przesyłkowych i monet w workach zbiorczych niż określona odpowiednio w ust. 2 i 5-6.

8. W obrocie między jednostkami organizacyjnymi tego samego banku, o ile przepisy wewnętrzne banku tak stanowią, dopuszcza się stosowanie innych opakowań niż określone w ust. 1, pod warunkiem ich zabezpieczenia i oznaczenia w sposób uniemożliwiający ich otwarcie bez naruszenia opakowania lub jego zabezpieczenia.

9. Oddziały okręgowe NBP i Departament Emisyjno-Skarbcowy, zwany dalej „DES”, pobierają i odprowadzają banknoty i monety w opakowaniach określonych w ust. 1 oraz w pudłach kartonowych.

10. Jednostki organizacyjne banków odprowadzają do oddziałów okręgowych NBP monety nadające się do obiegu o wartości nominalnej 2 złote i 5 złotych w workach zbiorczych zawierających woreczki jednostkowe z monetami luzem.

§ 30. 1. Nie przesyła się znaków pieniężnych w uszkodzonych opakowaniach.

2. Sposób postępowania w przypadku stwierdzenia uszkodzenia opakowania ze znakami pieniężnymi bądź naruszenia jego oznaczenia lub zabezpieczenia, banki określają w umowach, o których mowa w § 3.

§ 31. 1. Jednostka organizacyjna banku pobierająca znaki pieniężne z oddziału okręgowego NBP zobowiązana jest:

- 1) sprawdzić przy odbiorze, czy opakowania znaków pieniężnych nie są uszkodzone, czy ich oznaczenia i zabezpieczenia nie są naruszone oraz czy informacje zamieszczone na przywieszkach do worków przesyłkowych z banknotami oraz worków zbiorczych z monetami są zgodne z informacjami wynikającymi z załączonej do transportu dokumentacji;
- 2) zamieścić na odwrocie przywieszek do worków nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku oraz datę pobrania znaków pieniężnych z NBP;
- 3) sprawdzić sumarycznie znaki pieniężne w terminie:
 - a) w przypadku banknotów nie później niż w ciągu 7 dni kalendarzowych od daty pobrania z NBP,
 - b) w przypadku monet nie później niż w ciągu 2 miesięcy kalendarzowych od daty pobrania z NBP;
- 4) przeliczyć znaki pieniężne w terminie 2 miesięcy kalendarzowych od daty pobrania z NBP.

2. Sprawdzenie sumaryczne polega na:

- 1) ustaleniu liczby wiązek lub półwiązek w workach przesyłkowych, liczby paczek w wiązkach lub półwiązkach oraz wartości nominalnej banknotów w wiązkach lub półwiązkach i ich zgodności z informacjami zamieszczonymi na przywieszkach do worków;
- 2) ustaleniu liczby woreczków jednostkowych, pakietów lub saszetek w workach zbiorczych oraz wartości nominalnej monet w tych opakowaniach określonej na podstawie informacji zamieszczonych na tych opakowaniach lub na ich oznaczeniach i ich zgodności z informacjami zamieszczonymi na przywieszkach do worków.

3. Po dokonaniu sprawdzenia sumarycznego zamieszcza się w sposób trwały na spodzie wiązek lub półwiązek banknotów oraz na pakietach, saszetkach lub na przywieszkach do woreczków jednostkowych z monetami nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku i datę pobrania znaków pieniężnych z oddziału okręgowego NBP.

§ 32. 1. Pobrane z oddziału okręgowego NBP przez jednostkę organizacyjną banku worki przesyłkowe z banknotami i worki zbiorcze z monetami sformowane przez NBP lub producenta mogą być przeznaczone na zaopatrzenie innych jednostek organizacyjnych tego banku, pod warunkiem nienaruszenia tych opakowań, ich oznaczeń i zabezpieczeń.

2. Jednostka organizacyjna banku, do której zostaną przekazane znaki pieniężne, o których mowa w ust. 1, zobowiązana jest do ich sumarycznego sprawdzenia i przeliczenia zgodnie z § 31.

3. Pobrane z oddziału okręgowego NBP przez jednostkę organizacyjną banku i sprawdzone sumarycznie przez tę jednostkę wiązki lub półwiązki banknotów oraz saszetki, woreczki jednostkowe lub pakiety z monetami mogą być przeznaczone na zaopatrzenie innych jednostek organizacyjnych tego samego banku lub innych banków pod warunkiem nienaruszenia tych opakowań, ich oznaczeń i zabezpieczeń.

4. Jednostka organizacyjna banku, do której zostaną przekazane znaki pieniężne, o których mowa w ust. 3, zobowiązana jest do ich przeliczenia w terminie 2 miesięcy kalendarzowych od daty pobrania z NBP.

5. Sposób postępowania określony w ust. 1-4 oraz w § 31 ma zastosowanie w przypadku jednostek organizacyjnych banków pobierających znaki pieniężne w innych bankach niż NBP.

6. Oddziały okręgowe NBP nie mają obowiązku sprawdzania sumarycznego, przeliczania i sortowania banknotów i monet przeliczonych i przesortowanych przez inny oddział okręgowy NBP lub DES.

§ 33. 1. Oddział okręgowy NBP otrzymujący znaki pieniężne z jednostki organizacyjnej innego banku zobowiązany jest stosować odpowiednio § 31 i § 32, z zastrzeżeniem ust. 2-6.

2. Banknoty nienadające się do obiegu oraz banknoty wycofane z obiegu na podstawie odrębnych przepisów otrzymane z jednostki organizacyjnej innego banku, oddział okręgowy NBP może odprowadzić bez przeliczenia i sortowania do DES:

1) w przypadku banknotów nienadających się do obiegu w workach przesyłkowych;

2) w przypadku banknotów wycofanych z obiegu na podstawie odrębnych przepisów w liczbie i rodzajach opakowań uzgodnionych każdorazowo z DES.

3. Banknoty, o których mowa w ust. 2, otrzymane przez DES są przeliczane, sortowane i pakowane w terminie dwóch lat od daty ich przyjęcia przez oddział okręgowy NBP, z tym że opakowania są oznaczane, w sposób określony przez ten departament.

4. Monety nienadające się do obiegu i monety wycofane z obiegu na podstawie odrębnych przepisów są przeliczane przez oddział okręgowy NBP w terminie dwóch lat od daty otrzymania z jednostki organizacyjnej innego banku oraz pakowane do worków zbiorczych luzem w liczbie określonej przez DES, z uwzględnieniem wymogu, że do worka pakowane są monety tej samej wartości nominalnej i wykonane z tego samego stopu.

5. Na podstawie decyzji dyrektora oddziału okręgowego NBP monety o wartości nominalnej od 1 grosza do 1 złotego mogą być wydane jednostce organizacyjnej innego banku bez ich sumarycznego sprawdzenia, przeliczenia i sortowania.

6. NBP dokonuje przeliczenia znaków pieniężnych w opakowaniach sformowanych przez producentów w terminach wynikających z zawartych z nimi umów.

§ 34. Banknoty i monety w opakowaniach sformowanych w jednostce organizacyjnej innego banku, przed wydaniem kasom podlegają przeliczeniu i sortowaniu.

Rozdział 7

Różnice kasowe w walucie polskiej

§ 35. 1. Niezgodność wynikająca ze stwierdzenia w opakowaniu znaków pieniężnych znaku podejrzanego co do autentyczności, znaku uszkodzonego niepodlegającego wymianie lub znaku o wartości nominalnej innej niż zadeklarowana oraz niezgodność między faktyczną liczbą znaków pieniężnych znajdujących się w opakowaniu, a liczbą znaków zadeklarowaną, określana jest mianem różnicy kasowej.

2. Różnica kasowa może występować jako niedobór lub nadwyżka.

3. Różnice kasowe stwierdzone przez banki w znakach pieniężnych są rozliczane między bankami na podstawie protokołu stwierdzenia różnicy kasowej sporządzonego w sposób określony w § 37 i w terminie obowiązującym dla przeliczenia znaków pieniężnych, o ile opakowania tych znaków nie zostały uszkodzone, a ich oznaczenia i zabezpieczenia nie zostały naruszone podczas transportu.

§ 36. 1. W przypadku stwierdzenia niedoboru w opakowaniu znaków pieniężnych, jednostką organizacyjną banku zobowiązaną do jego rozliczenia na rzecz jednostki organizacyjnej banku stwierdzającej różnicę jest jednostka organizacyjna banku, w której sformowano opakowanie, jeżeli umowa, o której mowa w § 3, nie stanowi inaczej.

2. W przypadku stwierdzenia nadwyżki w opakowaniu znaków pieniężnych, jednostką organizacyjną banku zobowiązaną do jej rozliczenia na rzecz jednostki organizacyjnej banku, w której sformowano opakowanie, jest jednost-

ka organizacyjna banku stwierdzająca tę nadwyżkę, jeżeli umowa, o której mowa w § 3, nie stanowi inaczej.

§ 37. 1. Protokół stwierdzenia różnicy kasowej, sporządzony w formie pisemnej w dwóch egzemplarzach powinien zawierać: odbitkę pieczętki z nazwą jednostki organizacyjnej banku, imiona i nazwiska pracowników stwierdzających różnicę oraz ich podpisy, datę otrzymania znaków pieniężnych, datę stwierdzenia różnicy, rodzaj różnicy (niedobór, nadwyżka), liczbę i wartość nominalną znaków pieniężnych stanowiących tę różnicę oraz wartość różnicy.

2. Jeden egzemplarz protokołu przesyła się niezwłocznie po stwierdzeniu różnicy kasowej do jednostki organizacyjnej banku właściwej dla jej rozliczenia.

3. Do protokołu, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć:

- 1) przywieszkę do worka przesyłkowego, zestawienie zawartości worka oraz plomby w przypadku stwierdzenia różnicy w liczbie wiązek lub półwiązek banknotów w worku lub w liczbie paczek w wiązce lub półwiązce lub gdy w worku stwierdzono wiązkę lub półwiązkę o innej wartości nominalnej niż zadeklarowana na przywieszce;
- 2) folię, w którą zapakowana była wiązka lub półwiązka oraz opaskę z dowolnej paczki banknotów pochodzącej z wiązki lub półwiązki, w której stwierdzono różnicę;
- 3) przywieszkę do worka zbiorczego, zestawienie zawartości worka oraz plomby w przypadku stwierdzenia różnicy w liczbie woreczków jednostkowych lub pakietów w worku, w liczbie rulonów w pakiecie, bądź w przypadku stwierdzenia woreczków jednostkowych lub pakietów o innej wartości nominalnej monet niż zadeklarowana na przywieszce;
- 4) przywieszkę do woreczka jednostkowego lub przywieszkę i folię z pakietu w przypadku stwierdzenia różnicy w zawartości woreczka lub pakietu;
- 5) papier rulonowy w przypadku stwierdzenia różnicy w zawartości rulonu.

§ 38. W przypadku stwierdzenia znaku pieniężnego podejrzanego co do autentyczności jednostka organizacyjna banku zobowiązana jest postępować w sposób określony w § 35 – 37 oraz w odrębnych przepisach.

§ 39. 1. W przypadku stwierdzenia przez jednostkę organizacyjną banku lub oddział okręgowy NBP w opakowaniach banknotów lub monet sformowanych przez producenta różnicy kasowej lub wady w wykonaniu znaku pieniężnego protokół, o którym mowa w § 37 ust. 1, sporządza się w trzech egzemplarzach.

2. Dwa egzemplarze protokołu należy niezwłocznie przesłać do DES, dołączając do nich wszystkie oznaczenia opakowania sformowanego przez producenta, w którym stwierdzono różnicę kasową, a w przypadku stwierdzenia wady wykonania, wadliwe znaki pieniężne. Rozliczenia z tytułu różnicy kasowej lub wady w wykonaniu znaków pieniężnych przeprowadzane są przez banki z DES.

DZIAŁ III WALUTY OBCE

Rozdział 1

Sposób i tryb przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet

§ 40. 1. Przeliczanie i sortowanie banknotów i monet odbywa się zgodnie z § 6 ust. 1 i ust. 3-7 oraz § 9.

2. W przypadku przeliczania banknotów pozostawia się opaskę zdjętą z danej paczki do czasu stwierdzenia zgodności liczby, wartości nominalnej i autentyczności banknotów w tej paczce, a następnie opaskę niszczy się przez przedarcie lub przecięcie co najmniej na dwie części.

§ 41. 1. Formowanie paczki banknotów polega na ułożeniu 100 banknotów tej samej wartości nominalnej i tego samego rozmiaru danej waluty obcej przednią stroną oraz na nałożeniu na te banknoty opaski, której wzór stanowi załącznik nr 13 do zarządzenia.

2. Opaskę nakłada się na lewym brzegu banknotów w ten sposób, aby drukowany na niej tekst zwrócony był dołem w kierunku prawej strony banknotów.

3. Na opasce, w rubryce „Waluta obca” należy zamieścić kod danej waluty ustalony przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną, zwaną dalej „ISO”.

4. W przypadku opaski dla banknotów nienadających się do obiegu lub wycofanych z obiegu należy w jej lewym dolnym rogu pod wyrazami: „Waluta obca” zamieścić odpowiednio literę „Z” lub „W”.

5. Dopuszcza się formowanie niepełnych paczek banknotów, zawierających mniej niż 100 banknotów jednej wartości nominalnej i rozmiaru danej waluty obcej:

- 1) na wewnętrzne potrzeby jednostki organizacyjnej banku lub w obrocie między jednostkami organizacyjnymi tego samego banku, o ile przepisy wewnętrzne banku tak stanowią;
- 2) w obrocie między bankami, z wyłączeniem NBP, o ile banki określą to w umowach, o których mowa w § 3.

6. Paczki i niepełne paczki banknotów formuje się odrębnie z banknotów nadających się do obiegu, nienadających się do obiegu lub wycofanych z obiegu.

§ 42. 1. Na dowód, że sformowana paczka lub niepełna paczka banknotów zawiera autentyczne banknoty w liczbie i wartości nominalnej określonej na opasce, pracownik formujący paczkę składa podpis niebieskim tuszem lub atramentem w odpowiednim miejscu na stronie przedniej opaski i zamieszcza na niej odbitkę pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku oraz datę sformowania paczki.

2. Paczka lub niepełna paczka banknotów podlega sprawdzeniu pod względem zgodności liczby banknotów przez drugiego pracownika, który na dowód sprawdzenia podpisuje się niebieskim tuszem lub atramentem w odpowiednim miejscu na stronie przedniej opaski.

§ 43. 1. Wiazkę lub półwiązkę banknotów formuje się z paczek sformowanych przez jednego pracownika lub z paczek sformowanych przez różnych pracowników, zawierających banknoty tej samej wartości nominalnej i tego samego rozmiaru danej waluty obcej, z uwzględnieniem § 12.

2. Pracownik formujący wiązkę lub półwiązkę sprawdza zgodność liczby banknotów we wszystkich paczkach wchodzących w skład danej wiązki lub półwiązki i na dowód zgodności składa podpis czerwonym tuszem lub atramentem na przedniej stronie opasek sprawdzonych paczek banknotów.

3. Na dowód, że sformowana wiązka zawiera 10 paczek banknotów danej wartości nominalnej, a sformowana półwiązka zawiera 5 paczek banknotów danej wartości nominalnej, pracownik formujący wiązkę lub półwiązkę zamieszcza na etykiecie naklejonej w sposób trwały na folii, nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku, datę sformowania wiązki lub półwiązki oraz składa podpis czerwonym tuszem lub atramentem.

§ 44. 1. Monety danej waluty obcej, o tej samej wartości nominalnej umieszcza się w rulonach, pakietach i w woreczkach jednostkowych wykonanych z tkaniny lub przezroczystej folii, z tym że woreczek lub pakiet formuje się odrębnie dla monet nadających się do obiegu, nienadających się do obiegu lub wycofanych z obiegu.

2. Formowanie woreczka jednostkowego polega na umieszczeniu w woreczku dowolnej liczby monet oraz jego zabezpieczeniu i oznaczeniu w sposób określony odpowiednio w § 15 ust. 1 i 3 lub w § 24, z tym że do woreczka zakłada się przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 14 do zarządzenia.

3. Na przywieszce do woreczka jednostkowego, po wyrazach „Waluta obca” pracownik formujący woreczek zamieszcza informacje określające kod danej waluty ustalony przez ISO, liczbę monet, wartość nominalną monet oraz łączną wartość monet w woreczku, a następnie składa podpis niebieskim tuszem lub atramentem oraz zamieszcza odblisk pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku i datę sformowania woreczka.

4. W przypadku woreczków jednostkowych z monetami nienadającymi się do obiegu lub wycofanymi z obiegu, na przywieszkach zamieszcza się z prawej strony oznaczenia kodu waluty, odpowiednio literę „Z” lub „W”.

Rozdział 2

Pobieranie i odprowadzanie banknotów i monet

§ 45. Pobieranie i odprowadzanie walut obcych przez jednostki organizacyjne banków, z uwzględnieniem § 29 ust. 1 i § 30, odbywa się w sposób określony w § 31 i § 32.

§ 46. 1. Banki w wewnętrznych przepisach lub w umowach, o których mowa w § 3, określają liczbę i rodzaj walut obcych pakowanych w worki przesyłkowe i worki zbiorcze, z tym że paczki i niepełne paczki banknotów powinny zostać zapakowane w przezroczystą folię lub torebkę z przezroczystej folii, przy czym zastosowana folia i technologia pakowania powinny zapewniać trwałość opakowania.

2. W worku umieszcza się zestawienie zawartości worka, o którym mowa odpowiednio w § 14 ust. 3 pkt 1 lit. b oraz w § 25 ust. 3 pkt 1 lit. b, a następnie worek zabezpiecza się i oznacza w sposób określony w § 15, z tym że do worka zakłada się przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 15 do zarządzenia.

3. Na dowód sformowania worka pracownik lub pracownicy formujący worek i odpowiadający za jego zawar-

tość składają podpisy na przywieszce niebieskim tuszem lub atramentem oraz zamieszcza odblisk pieczętki z nazwą lub numerem ewidencyjnym jednostki organizacyjnej banku oraz datę sformowania worka.

4. W obrocie między jednostkami organizacyjnymi tego samego banku dopuszcza się stosowanie innych opakowań niż określone w ust. 1, pod warunkiem ich zabezpieczenia i oznaczenia w sposób uniemożliwiający ich otwarcie bez naruszenia opakowania lub jego zabezpieczenia.

§ 47. Jednostki organizacyjne banków odprowadzają do oddziału okręgowego NBP wyłącznie waluty obce nadające się do obiegu lub wycofane z obiegu, pod warunkiem że odprowadzenie banknotów i monet wycofanych z obiegu nastąpi w terminie ustalonym do ich przyjmowania przez NBP.

§ 48. 1. Różnice kasowe w walutach obcych są rozliczane między bankami zgodnie z § 35 – 38, z tym że do protokołu, o którym mowa w § 37, dołącza się opaskę z paczki, w której stwierdzono różnicę.

2. Przy rozliczaniu różnic banki stosują kurs średni ogłaszany przez Narodowy Bank Polski, obowiązujący w dniu stwierdzenia różnicy, o ile umowy, o których mowa w § 3, nie stanowią inaczej.

DZIAŁ IV

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

§ 49. 1. Do dnia 31 maja 2008 r. dopuszcza się możliwość stosowania przez banki dotychczas używanych opasek na paczki banknotów, przywieszek do woreczków jednostkowych z monetami oraz przywieszek do worków przesyłkowych z banknotami i worków zbiorczych z monetami, zgodnie z przepisami zarządzenia, o którym mowa w § 50.

2. W obrocie między jednostkami organizacyjnymi tego samego banku dopuszcza się możliwość stosowania oznaczeń, o których mowa w ust. 1, do wyczerpania zapasów.

§ 50. Traci moc zarządzenie nr 8/2001 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie sposobów i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki (Dz. Urz. NBP Nr 10, poz. 22, z 2002 r. Nr 13, poz. 35, z 2003 r. Nr 23, poz. 41, z 2005 r. Nr 2, poz. 4 oraz z 2006 r. Nr 8, poz. 8) .

§ 51. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2008 r.

Prezes Narodowego Banku Polskiego:

S. S. Skrzypek

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór opaski dla banknotów nadających się do obiegu

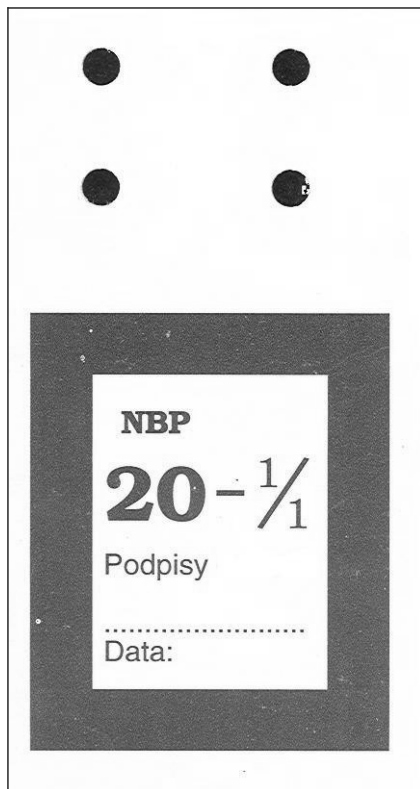

Objaśnienia:

- 1) Wzór zawiera przykładową wartość nominalną.
- 2) Opaska wykonana z białego papieru lub tworzywa sztucznego, zadrukowana jednostronnie, o szerokości od 25 mm do 40 mm, na której zamieszczony jest pasek o szerokości 5 mm wzdłuż górnej i dolnej krawędzi, wskazujący kolorem wartość nominalną banknotów:
 - a) kolor pomarańczowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych,
 - b) kolor zielony oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
 - c) kolor granatowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
 - d) kolor fioletowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
 - e) kolor brązowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych.
- 3) Na białym polu pomiędzy paskami zamieszczony nadruk w kolorze paska, określający łączną wartość banknotów w paczce, liczbę banknotów i ich wartość nominalną oraz napis: „Przeliczyć przy odbiorze”.
- 4) NBP i producent banknotów stosuje opaskę z nadrukiem „Narodowy Bank Polski”.
- 5) Bank stosuje opaskę z nadrukiem nazwy banku lub bez tego nadruku.

Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór przywieszki do worka przesyłkowego zawierającego banknoty nadające się do obiegu

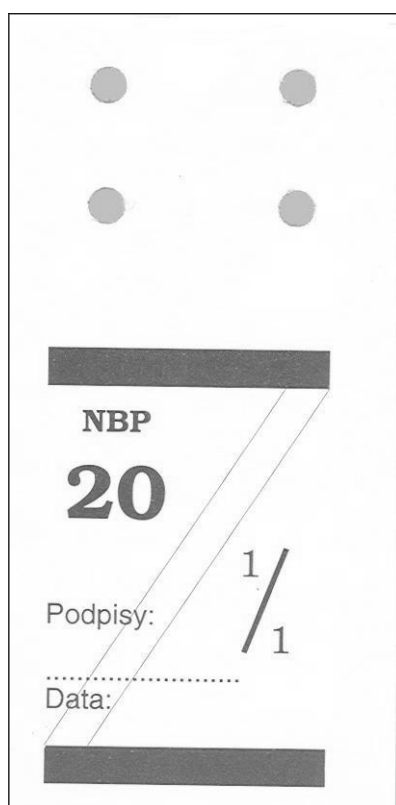

Objaśnienia:

- 1) Wzór zawiera przykładową wartość nominalną.
- 2) Przywieszka o wymiarach 110 mm x 57 mm, wykonana z białego kartonu zadrukowanego jednostronnie, na którym zamieszczona jest ramka szerokości minimum 8 mm wskazująca kolorem wartość nominalną banknotów:
 - a) kolor pomarańczowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych,
 - b) kolor zielony oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
 - c) kolor granatowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
 - d) kolor fioletowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
 - e) kolor brązowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych.
- 3) Na białym polu wewnątrz ramki nadruki w kolorach, o których mowa w pkt 2, zawierające symbole określające zawartość worka :
 - a) symbol „20” oznacza 20 000 sztuk banknotów tej samej wartości nominalnej sformowanych w wiązki lub półwiązki,
 - b) symbol 1/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych,
symbol 2/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
symbol 5/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
symbol 1/2 oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
symbol 2/2 oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych.
- 4) NBP stosuje przywieszki z nadrukiem „NBP”.
- 5) Bank stosuje przywieszki z nadrukiem nazwy banku lub bez tego nadruku.

Załącznik nr 3 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór przywieszki do worka przesyłkowego zawierającego banknoty nienadające się do obiegu

Objaśnienia:

- 1) Wzór zawiera przykładową wartość nominalną.
- 2) Przywieszka o wymiarach 110 mm x 57 mm, wykonana z białego kartonu zadrukowanego jednostronnie, na którym zamieszczona jest litera „Z”, której górna i dolna krawędź wskazuje kolorem wartość nominalną banknotów:
 - a) kolor pomarańczowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych,
 - b) kolor zielony oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
 - c) kolor granatowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
 - d) kolor fioletowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
 - e) kolor brązowy oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych.
- 3) Na białym polu pomiędzy dolną i górną krawędzią litery „Z” nadruki w kolorach, o których mowa w pkt 2, zawierające symbole określające zawartość worka:
 - a) symbol „20” oznacza 20 000 sztuk banknotów tej samej wartości nominalnej sformowanych w wiązki lub półwiązki,
 - b) symbol 1/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych,
 - symbol 2/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
 - symbol 5/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
 - symbol 1/2 oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
 - symbol 2/2 oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych.
- 4) NBP stosuje przywieszki z nadrukiem „NBP”.
- 5) Bank stosuje przywieszki z nadrukiem nazwy banku lub bez tego nadruku.

Załącznik nr 4 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór przywieszki do worka zawierającego banknoty lub monety kolekcjonerskie

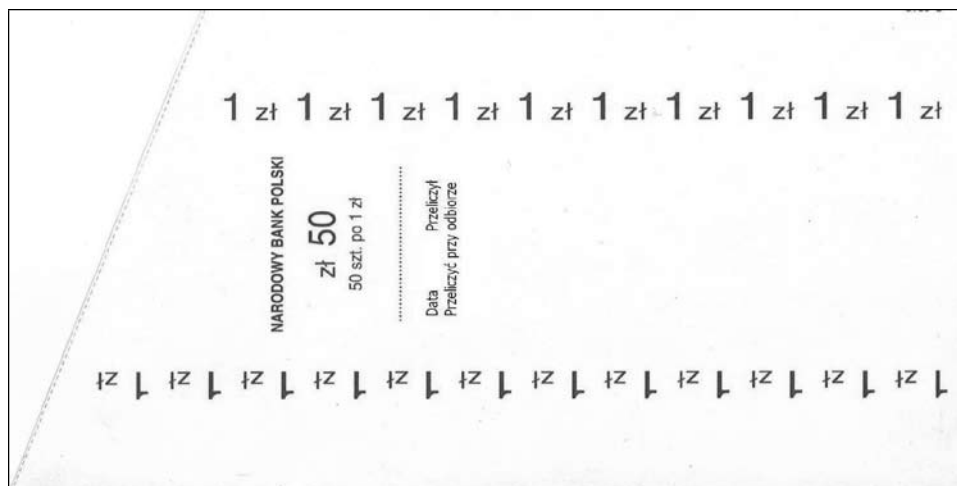
	Narodowy Bank Polski Oddział	Odbiorca	nr worka
		Wartości kolekcjonerskie	
		Podpisy	Data sformowania worka

Objaśnienia:

Przywieszka o wymiarach 120 mm x 75 mm, wykonana z białego kartonu zadrukowanego jednostronnie w kolorze czarnym, na którym zamieszczone są nadruki wskazujące miejsce zamieszczania informacji określających zawartość worka.

Załącznik nr 5 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór papieru rulonowego

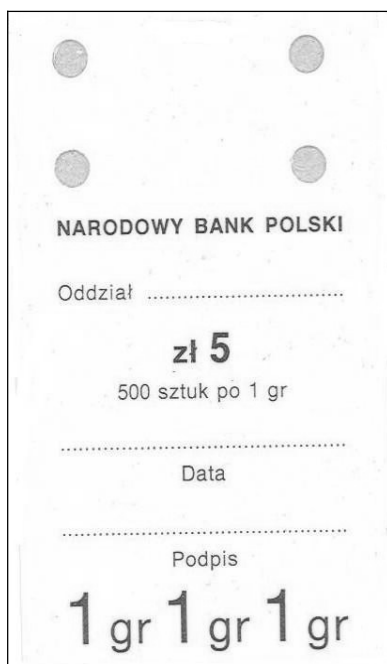

Objaśnienia:

- 1) Wzór zawiera przykładową wartość nominalną.
- 2) Papier rulonowy koloru białego, zadrukowany jednostronnie w kolorze zielonym. Wzdłuż dolnej i górnej krawędzi powtarzająca się wartość nominalna.
- 3) Na białym polu pomiędzy nadrukiem określającym wartość nominalną zamieszczone nadruki określające łączną wartość monet w rulonie, liczbę monet i ich wartość nominalną oraz napis „Przeliczyc przy odbiorze”.
- 4) Wymiary papieru rulonowego należy dostosowac do rozmiaru monet poszczególnych wartości nominalnych.
- 5) NBP stosuje papier rulonowy z nadrukiem „Narodowy Bank Polski”.
- 6) Bank stosuje papier rulonowy z nadrukiem nazwy banku lub bez tego nadruku.

Załącznik nr 6 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór przywieszki do woreczka jednostkowego lub pakietu zawierającego monety nadające się do obiegu

Objaśnienia:

- 1) Wzór zawiera przykładową wartość nominalną.
- 2) Przywieszka o wymiarach 85 mm x 50 mm, wykonana z białego kartonu zadrukowanego jednostronnie w kolorze zielonym.
- 3) Na białym polu zamieszczone nadruki określające łączną wartość monet w woreczku jednostkowym lub pakiecie, liczbę monet i ich wartość nominalną. Wzdłuż dolnej krawędzi przywieszki umieszczony powtarzający się nadruk określający wartość nominalną.
- 4) NBP stosuje przywieszki z nadrukiem „Narodowy Bank Polski”.
- 5) Bank stosuje przywieszki z nadrukiem nazwy banku lub bez tego nadruku.

Załącznik nr 7 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór przywieszki do woreczka jednostkowego zawierającego monety nienadające się do obiegu

The diagram shows a rectangular tag with four circular punch holes at the top. The text on the tag is as follows:

NARODOWY BANK POLSKI

Oddział

zł

..... sztuk po

.....

Data

.....

Podpis

At the bottom of the tag, there are three stylized 'Z' symbols, each consisting of a horizontal bar above and below a diagonal line.

Objaśnienia:

- 1) Przywieszka o wymiarach 85 mm x 50 mm, wykonana z białego kartonu zadrukowanego jednostronnie w kolorze zielonym.
- 2) Wzdłuż dolnej krawędzi przywieszki umieszczony powtarzający się nadruk z literą „Z”, na białym polu nadruk wskazujący miejsce zamieszczenia informacji określających zawartość woreczka.
- 3) NBP stosuje przywieszki z nadrukiem „Narodowy Bank Polski”.
- 4) Bank stosuje przywieszki z nadrukiem nazwy banku lub bez tego nadruku.

Załącznik nr 8 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

**Liczba woreczków jednostkowych lub pakietów oraz łączna wartość monet
w worku zbiorczym**

Wartości nominalne monet	Liczba woreczków jednostkowych lub pakietów w worku zbiorczym (szt.)	Łączna wartość monet w woreczku jednostkowym lub w pakiecie (zł)	Liczba monet w worku zbiorczym (szt.)	Łączna wartość monet w worku zbiorczym (zł)
1 grosz	20	5	10.000	100
2 grosze	20	10	10.000	200
5 groszy	16	25	8.000	400
10 groszy	10	50	5.000	500
20 groszy	10	100	5.000	1.000
50 groszy	8	250	4.000	2.000
1 złoty	8	500	4.000	4.000
2 złote	8	1.000	4.000	8.000
2 złote ze stopu Nordic Gold	4	1.000	2.000	4.000
5 złotych	8	2.500	4.000	20.000

Załącznik nr 9 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór przywieszki do worka zbiorczego zawierającego monety nadające się do obiegu

The image shows a vertical rectangular label for a 1-gr coin bag. On the left side, the text '1 gr' is printed vertically, repeated seven times. At the top, there are four circular punch holes. The main text on the label includes: 'NARODOWY BANK POLSKI', 'Oddział,', '..... woreczków pakietów', '10.000 sztuk monet', 'po 1 gr' (with '1 gr' underlined), 'Suma 100 zł', 'Podpisy,', and 'Data,'. There are also two horizontal lines for additional signatures.

Objaśnienia:

- 1) Wzór zawiera przykładową wartość nominalną.
- 2) Przywieszka o wymiarach 95 mm x 55 mm, wykonana z białego kartonu zadrukowanego jednostronnie w kolorze zielonym.
- 3) Na białym polu zamieszczone nadruki określające liczbę monet, wartość nominalną i łączną wartość monet w worku zbiorczym. Wzdłuż lewej krawędzi przywieszki umieszczony powtarzający się nadruk określający wartość nominalną.
- 4) NBP stosuje przywieszki z nadrukiem „Narodowy Bank Polski”.
- 5) Bank stosuje przywieszki z nadrukiem nazwy banku lub bez tego nadruku.

Załącznik nr 10 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

**Wzór przywieszki do worka zbiorczego zawierającego monety
nienadające się do obiegu**

The diagram shows a rectangular tag with a vertical strip on the left side containing a repeating stylized letter 'Z'. To the right of this strip are two circular punch holes at the top. The text on the tag is as follows:

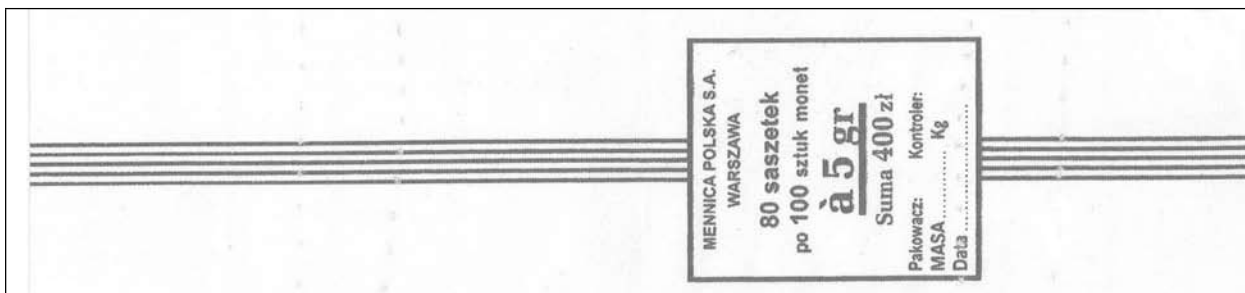
- NARODOWY BANK POLSKI
- Oddział
- sztuk monet
- po
- Suma
- Podpisy
-
- Data

Objaśnienia:

- 1) Przywieszka o wymiarach 95 mm x 55 mm, wykonana z białego kartonu zadrukowanego jednostronnie w kolorze zielonym.
- 2) Wzdłuż lewej krawędzi przywieszki umieszczony powtarzający się nadruk z literą „Z”, na białym polu nadruk wskazujący miejsce zamieszczenia informacji określających zawartość worka.
- 3) NBP stosuje przywieszki z nadrukiem „Narodowy Bank Polski”.
- 4) Bank stosuje przywieszki z nadrukiem nazwy banku lub bez tego nadruku.

Załącznik nr 11 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór przywieszki do worka zbiorczego sformowanego przez producenta

Objaśnienia:

- 1) Wzór zawiera przykładową wartość nominalną.
- 2) Przywieszka wykonana z płótna zadrukowanego jednostronnie, na której zamieszczone są biegnące pośrodku, wzdłuż całej przywieszki paski wskazujące liczbą i kolorem wartość nominalną monet:
 - a) jeden czerwony pasek - dla monet o wartości nominalnej 1 grosz,
 - b) dwa czerwone paski - dla monet o wartości nominalnej 2 grosze,
 - c) pięć czerwonych pasków - dla monet o wartości nominalnej 5 groszy,
 - d) jeden niebieski pasek - dla monet o wartości nominalnej 10 groszy,
 - e) dwa niebieskie paski - dla monet o wartości nominalnej 20 groszy,
 - f) pięć niebieskich pasków - dla monet o wartości nominalnej 50 groszy,
 - g) jeden brązowy pasek - dla monet o wartości nominalnej 1 złoty,
 - h) dwa brązowe paski - dla monet o wartości nominalnej 2 złote,
 - i) pięć brązowych pasków - dla monet o wartości nominalnej 5 złotych,
 - j) dwa zielone paski - dla monet o wartości nominalnej 2 złote wykonanych ze stopu Nordic Gold.
- 3) Na białym polu wewnątrz ramki w kolorze odpowiadającym kolorom, o których mowa w pkt 2, zamieszczone nadruki z nazwą producenta oraz określające liczbę saszetek, liczbę monet w saszetce, wartość nominalną monet i łączną wartość monet w worku zbiorczym.
- 4) Nadruk, o którym mowa w pkt 3, może być zastąpiony naklejoną w sposób trwały na przywieszkę etykietą.

Załącznik nr 12 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

**Liczba i łączna wartość monet poszczególnych wartości nominalnych w saszetce
i worku zbiorczym**

Wartości nominalne monet	Saszetka		Worek zbiorczy		
	Liczba monet (szt.)	Łączna wartość monet (zł)	Liczba saszetek (szt.)	Liczba monet (szt.)	Łączna wartość monet (zł)
1 grosz	100	1	100	10.000	100
2 grosze	100	2	100	10.000	200
5 groszy	100	5	80	8.000	400
10 groszy	100	10	50	5.000	500
20 groszy	100	20	50	5.000	1.000
50 groszy	100	50	40	4.000	2.000
1 złoty	100	100	40	4.000	4.000
2 złote	100	200	40	4.000	8.000
2 złote ze stopu Nordic Gold	50	100	40	2.000	4.000
5 złotych	100	500	40	4.000	20.000

Załącznik nr 13 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór opaski dla banknotów

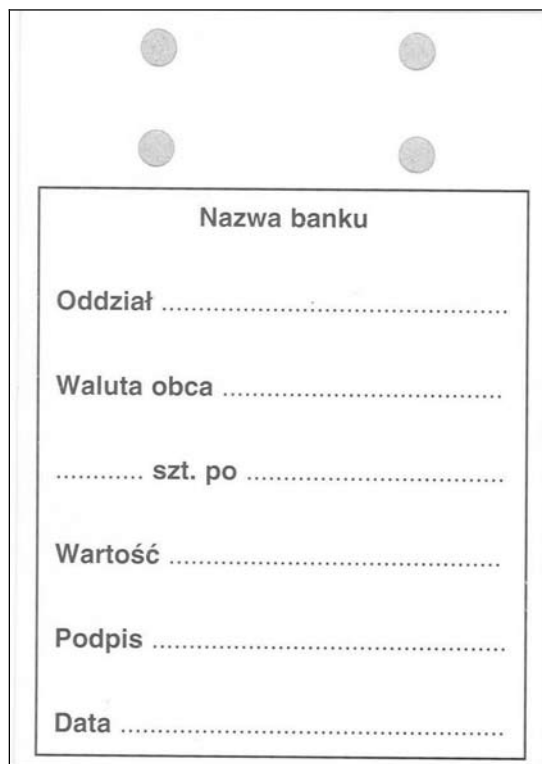
	Nazwa banku/oddział		
	Wartość nominalna	Liczba banknotów	Łączna wartość
	Waluta obca	Przeliczył data	Sprawdził data

Objaśnienia:

- 1) Opaska wykonana z papieru lub tworzywa sztucznego o szerokości od 25 mm do 40 mm, zadrukowana jednostronnie w kolorze czarnym.
- 2) W centralnej części opaski nadruk wskazujący miejsce zamieszczania informacji dotyczących banknotów w paczce.

Załącznik nr 14 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

Wzór przywieszki do woreczka jednostkowego z monetami

The diagram shows a rectangular tag with four circular punch holes arranged in a 2x2 grid at the top. Below the holes is a central rectangular area containing the following text and dotted lines for input:

Nazwa banku

Oddział

Waluta obca

..... szt. po

Wartość

Podpis

Data

Objaśnienia:

Przywieszka o wymiarach 100 mm x 70 mm, wykonana z białego kartonu zadrukowanego jednostronnie w kolorze czarnym, na którym zamieszczone są nadruki wskazujące miejsce zamieszczania informacji określających zawartość woreczka.

Załącznik nr 15 do zarządzenia nr 19/2007
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 24 października 2007 r.
(poz. 28)

**Wzór przywieszki do worka przesyłkowego z banknotami i worka zbiorczego
z monetami**

	Nazwa banku Oddział	Odbiorca	nr worka
		Waluty obce	
		Podpisy	Data sformowania worka

Objaśnienia:

Przywieszka o wymiarach 120 mm x 75 mm, wykonana z białego kartonu zadrukowanego jednostronnie w kolorze czarnym, na którym zamieszczone są nadruki wskazujące miejsce zamieszczania informacji określających zawartość worka.

Cena brutto prenumeraty na 2008 r. (w tym 7% VAT) – 304 zł.

Wydawca: Narodowy Bank Polski. Redakcja: Departament Prawny, 00-919 Warszawa, ul. Świętokrzyska 11/21; <http://www.nbp.pl>

Wpłaty na prenumeratę przyjmują:

- 1) **jednostki kolportażowe RUCH S.A.** właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora **do dnia 20 listopada na rok następny**; **infolinia bezpłatna: 0-800-1200-29**. Dostawa egzemplarzy następuje w uzgodniony sposób; od osób lub instytucji zamieszkałych lub mających siedzibę w miejscowościach, w których nie ma jednostek kolportażowych „Ruch”, wpłaty należy wносить na konto: „Ruch” S.A. Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy w PBK S.A. XIII Oddział W-wa Nr 11101053-16551-2700-1-67 lub w kasach Oddziału Krajowej Dystrybucji Prasy, ul. Towarowa 28, czynnych codziennie od poniedziałku do piątku w godz. 8⁰⁰-14⁰⁰, jeżeli cena czasopisma w prenumeracie przewyższa kwotę 2,00-/egz. Dostawa w takim przypadku odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, tzn. „pod opaską”.
- 2) **Urzędy pocztowe przyjmują przedpłaty do dnia 25 listopada na rok następny** od prenumeratorów obsługiwanych przez te urzędy oraz przez doręczycieli na wsi i w miejscowościach, gdzie dostęp do urzędu pocztowego jest utrudniony. Informacja tel. 0 22 826 75 11. Przedpłaty na prenumeratę przyjmują także:
- 3) **KOLPORTER S.A.**, 25-659 Kielce, ul. Strycharska 6, tel. w Warszawie 0 22 577 14 27;
- 4) **GARMOND PRESS S.A.**, 31-034 Kraków, ul. Lubicz 3, tel. w Warszawie 0 22 836 70 08, fax 0 22 836 69 21.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje w terminie do dnia 31 października na rok następny **RUCH S.A.** Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, ul. Jana Kazimierza 31/33, fax: 0 22 532 87 32; tel. 0 22 532 87 31, 0 22 532 88 16, 0 22 532 88 20; internet: www.ruch.pol.pl; www.exportim.com; konto w PEKAO S.A. IV O/Warszawa 6812401053111000004430494.

Reklamacje z powodu niedoręczenia dziennika należy składać w rejonowych Oddziałach **RUCH S.A.**, w których opłacona została prenumerata, w terminie 15 dni po otrzymaniu następnego numeru.

Egzemplarze bieżące (poza prenumeratą) oraz z lat ubiegłych można nabywać na podstawie nadesłanego zamówienia w Departamencie Prawnym NBP, ul. Świętokrzyska 11/21, 00-919 Warszawa, tel. 0 22 653 25 55 lub 0 22 585 41 16, fax 0 22 653 26 96 lub 0 22 653 11 14. Wpłaty na konto NBP DOR WOC 87 1010 0000 0000 1323 9600 0000, z zaznaczeniem: należność za Nr (rok) Dz. Urz. NBP.